

МУЗЕЈ РУДНИЧКО-ТАКОВСКОГ КРАЈА

Дечје новине

ГИГАНТ
југословенског
издаваштва

8 - 31. октобар 2021.

Библиотека

“Владислав Петковић Дис”

Чачак

Данас је незамисливо да из литерарне секције једине основне школе градића у југозападној Србији настане издавачки гигант милионских тиража и заступљености на свим континентима. Незамисливо је и да фирма која је током 1970-их и 1980-их година била у класи највећих европских и светских продукција за децу и омладину, у само неколико година нестане, као да је никада није ни било. Али догодило се. И једно и друго.

Почело је крајем 1956. године, када је група наставника и ученика „брусничке“ школе у импровизованој редакцији (тачније, ученици) пожелела да афирмише дече стваралаштво тако што ће издати школски лист. Наредне године, 12. јануара, у тиражу

од хиљаду примерака излази први број листа „Дечја политика“ који одмах бива забрањен због реакције београдске „Политике“! Зато је за други број одабрано име ДЕЧЈЕ НОВИНЕ - име које је ушло историју.

Настале радом деце која су под будним или благонаклоним оком имала велику слободу у креирању и илустровању, ДЕЧЈЕ НОВИНЕ већ 1960. учествују на београдском Сајму књига. Редакција је претрпана дечјим радовима и писмима из свих

република тадашње Југославије, стижу похвале и подршка реномираних новинара и књижевника, а временом, ширењем читалачке публике, новине достижу тираж од 100.000 примерака по броју! Званично и самостално, Новинско предузеће ДЕЧЈЕ НОВИНЕ, установљено је 17. јула 1965. године „одлуком Радничког савета Новинског предузећа „Чачански глас“.

А онда, 1966. година и потписивање ексклузивног уговора са компанијом Волта Дизнија... На почетку ове дивне сарадње која ће трајати наредне три деценије, ДЕЧЈЕ НОВИНЕ најпре издају часопис МИКИ, потом МИКИЈЕВ АЛМАНАХ и ДИЗНИЛЕНД, а касније и читаву индустрију производа са Дизнијевим ликовима: школске свеске, ташне,

мајице, омоте, разгледнице, постере, пресликаче... чиме постају највећи (и најомиљенији) дистрибутер школског прибора на овим просторима.

Касније, 6. септембра 1968, ширењем пословања на издавачку делатност, назив фирме се мења у Новинско-издавачко предузеће ДЕЧЈЕ НОВИНЕ, а воде га они који су ризиковали сигуран посао верујући у племениту идеју, Срећко Јовановић као главни и одговорни уредник

куће и Александар Лазаревић као генерални директор. Када је, 1974. године, у фирму дошао генијални Раде Ранчић, уобличио је њен заштитни знак који је говорио све: ДЕЧАК У ИСКОРАКУ НАПРЕД. Он је својом креативношћу, знањем и бескомпромисном одговорношћу према савршено спроведеној замисли, поставио стандарде за опремање и издавање књига у нашој средини.

Неуморним радом, ентузијазмом, отвореношћу према технолошким и свим другим достигнућима модерне светске привреде, у ДЕЧЈИМ НОВИНАМА је створена атмосфера да су највише награде на сајмовима књига у Београду, Нишу, Будви, али и на оним међународним, у Њу Делхију, Москви, Луанди.... као и око 15.000 разних повеља, награда, диплома и других признања, нпр. Орден рада са златним венцем, Орден братства и јединства са сребрним венцем, али и Вукова и Змајева награда за изузетне доприносе култури – сасвим нормална, готово свакодневна ствар.

Осамдесетих година XX века јасно је да су ИП „Дечје новине“ један од највећих југословенских издавача књига и стрипова, а Горњи Милановац један од најпознатијих градова у земљи, и изван ње. А шта су све то ДЕЧЈЕ НОВИНЕ стварале и издавале? Шта смо већ, заједно са милионима бивших Југословена и других грађана света, заборавили, а чега се још увек сећамо?

Поред поменутих Дизнијевих издања и школског листа по коме су добиле име, крајем 1960-их ДЕЧЈЕ НОВИНЕ почину да издају књиге, најпре дечју литературу

и приручнике за школе, да би (преко Крмчије Светог Саве, Историје српске графике, Историје српске културе...) стигли и до нобеловаца – Сингера, Маркеса, Чеслава Милоша... и стотина других наслова европске и светске књижевности, и тиража већих од милион примерака годишње.

Кроз сарадњу са италијанском фирмом „Panini“, са којом су наступиле на Међународном сајму књига у Франкфурту 1972, ДЕЧЈЕ НОВИНЕ освајају публику пласирањем албума са самолепивим сличацама. Поред незаobilазних играча фудбалских првенстава (почевши од Минхена '72), албуме са тада актуелним јунацима поп-културе пратио је читав производни асортиман тако да је свако дете у земљи имало бар блокчић, беџ или оловку са веселим ликовима ДИЗНИЈЕВЕ ГАЛЕРИЈЕ, САРЕ КЕЈ, ПЛАВОКАПИЦЕ, ПЧЕЛИЦЕ МАЈЕ, ХАЈДИ, ТАРЗАНА, БАМБИЈА, СНУПИЈА, ТАЛИЧНОГ ТОМА, СПОРТ БИЛИЈА, ПОПАЈА, САНДОКАНА, БРУС ЛИЈА, НИНЦА КОРЊАЧИ, МАПЕТОВАЦА, ШТРУМПФОВА, СНОРКИЈЕВАЦА, ОТПИСАНИХ... Романтична едукативна серија ЉУБАВ ЈЕ.... и данас се памти заједно са осталим непоновљивим феноменима којима су ДЕЧЈЕ НОВИНЕ васпитавале децу (и одрасле) и чинили им доколицу лепшом.

Након листа „Насмејане Дечје новине“, издавале су и дечије часописе ТИК-ТАК и ЗЕКА, незаборавни ЏУБОКС који је био енциклопедија музичке сцене епохе, светски познате КУЛТУРЕ ИСТОКА, МОМЕНТ (за визуелне медије), ВЕНАЦ (за књижевност и културу), YU VIDEO (први часопис који је промовисао видео-продукцију код нас), тује и енigmatsко-забавна ЕУРЕКА, ЦРНИ ПОЈАС о борилачким вештинама, стрип едиције НИКАД РОБОМ, ЕКС АЛМАНАХ, YU STRIP, BISER STRIP, GIGANT са авантурама МОДЕСТИ БЛЕЈЗ, МАНДРАКА... стрипови америчког DC Comics-а и Marvel Comics-а...

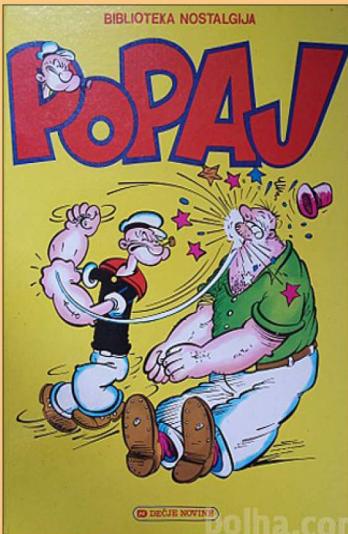
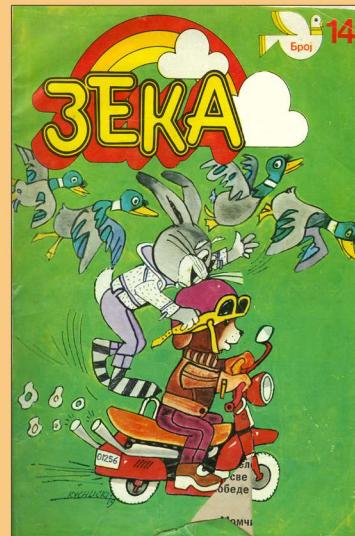
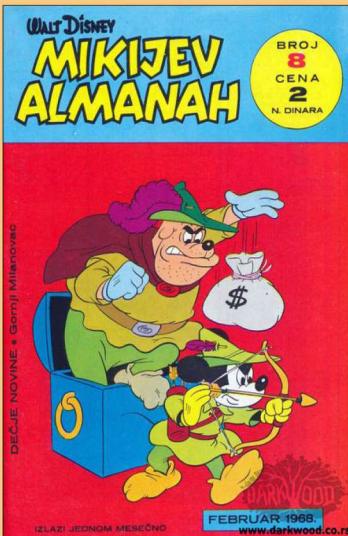
Тираж едиције НИКАД РОБОМ, започете 1963. године, која је у почетку нудила стриповане приче из средњовековне историје, вртоглаво је порастао (до 150 и 200 хиљада примерака) када су МИРКО И СЛАВКО, јунаци легендарног Десимира Жижковића Буина, са једне

500 бројева Никад робом- рекорд и ју билеј

БРОЈ 590 ГОД. XIX
4. ФЕВРУАР 1975. ПРИМЕРКА 3.2

СТРАНА 2. И 3.

у продукцији ДЕЧЈИХ НОВИНА, а главне улоге су делили Владимир Раденковић (Мирко) и Драган Радоњић (Славко)...

ДЕЧЈЕ НОВИНЕ су прве у Југославији користиле компјутере у издавачкој делатности. Прве су се бавиле куповином и продајом ауторских права и лиценци. Прве су и тада једине, издавале лист на Брајевом писму. Прве су у свету издавале часопис за децу на ромском језику. Њихова издања су данас понос сваке библиотеке и колекционара који држе до себе.

Ми Вам не можемо рећи зашто више не постоје. Сувише је тужно анализирати све разлоге који су довели до свима познатог епилога. Знамо само да, када су деца, велика и мала, стварала фирму, биле су то ДЕЧЈЕ НОВИНЕ.

Издавач: Музеј рудничко-таковског краја Горњи Милановац, Библиотека "Владислав Петковић Дис" Чачак; За издавача: Александар Марушић, др Богдан Трифуновић; Аутори изложбе: Ана Цицовић, Ана Ранковић, Тања Гачић; Дизајн деплијана: Радојко Петровић

половине странице „Дечјих новина“ прешли и преузели примат нудећи нове епизоде сваке седмице. „Прича се“ да су МИРКО И СЛАВКО постали толико популарни да издавач није могао да нађеовољно цртача како би задовољио захтеве публике! У прилог томе сведочи чињеница да је то једини стрип на простору некадашње СФРЈ по коме је снимљен дугометражни играчки филм и то, пре више од 40 година: 1973. у режији Бранимира Торија Јанковића,

ЗАХВАЉУЈЕМО СЕ, БИБЛИОТЕЦИ "БРАЋА НАСТАСИЈЕВИЋ" НА ПОЗАЈМЉЕНИМ ПРЕДМЕТИМА ЗА ИЗЛОЖБУ